

חוק זכות מטפחים, תשל"ג-1973

פרק א': פרשנות ותחולה

1. בחוק זה –

"בחון" – אדם או מוסד שאישר אותו השר להיות כוחן ויועץ לענין בקשות והתנגדויות המוגשות לפי הוראות חוק זה, כולן או מקצתן;

"בקשת חוץ" – בקשה שהגיש מטפח או קודמו בזכות המטפחים להגנת הזכות במדינת האיגוד;

"האכנה" – אמנת פריס בדבר הגנת זני צמחים חדשים, 1961;

"זן" – קבוצת צמחים כשירה לריבוי אטר ניתן לראותה כיחידה עצמאית למטרות ריבוי או להרכיב אותה כל פעם מחדש כמתכונת תכונותיה המוגדרות, לרבות צמח יחיד כשיר לריבוי, ולרבות סלקציה, שושרת זון מכלוא של צמח עלאי הנתונים לטיפוח;

"זן רשום" – זן שנרשמה לגביו זכות מטפחים;

"חוק זה" – לרבות תקנות לפיו;

"מדינת האיגוד" – מדינת חוץ שהרשם הודיע עליה ברשומות שהיא חברה באיגוד להגנת זני צמחים חדשים מכוח האכנה וכי השר רואה אותה כנוהגת הדדיות לענין הענקת הגנה למטפח זנים בישראל;

"נטפח" – מי שפיתח זן חדש כמשמעותו בסעיף 7, לרבות הבאים מכוחו לפי הדין או על פי העברה או הסכם;

"ניצול" לענין זן –

(1) גידולו, ריבוי, או שיווק;

(2) הפקת הנאה ממנו כדרך אחרת אם השר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, קבע כך בתקנות;

"פיתוח", לענין זן – פיתוח בעזרת ריבוי או הרחבה מלאכותית של שונות גנטית, בידוד של שונות גנטית ספונטנית על ידי הפריה עצמית, הכלאה, הכלאה חוזרת, בידוד וגטטיבי או כל דרך אחרת כיוצא באלה;

"תכונות יסוד" – תכונה אחת או צירוף תכונות, הניתנות להבחנה ולתיאור והמייחדות זן מכלל הזנים מסוגו;

"השר" – שר החקלאות;

"ועדה לזכויות מטפחים" – ועדה שנתמנתה לפי סעיף 18.

2. (א) הוראות חוק זה יחולו על הצמחים וסוגי הצמחים המפורטים בתוספת.

(ב) השר רשאי להוסיף על התוספת או להחליף אותה, ובלבד שלא ייגרע ממנה.

תהלה

פרק ב': זכויות וכשרותן לרישום

3. (א) זכות מטפחים בזן שטופח בישראל ניתנת לרישום בספר הזכויות על שמו של מטפח זן על פי בקשתו.

(ב) אזרח ישראלי או תושב ישראל רשאי לבקש רישום זכות מטפחים בספר הזכויות

גם לגבי זן שטופח מחוץ לישראל.

זכות למטפח

⁴ תקבל בכנסת ביום כ"ד בתמוז תשל"ג (24 ביולי 1973); הצעת החוק דבריו הסבר שרשמו בה"ח 925, תשל"א, עמ' 114.

4. זכות מטפחים בזן תקום לאדם כשנרשמה על שמו כספר הזכויות, וככפוף להוראות חוק זה תהא קיימת כל עוד קיים הרישום.

5. (א) לרישום זכויות מטפחים יתנהל ספר זכויות מטפחים (כחוק זה – ספר הזכויות), ובו יצוייגו לענין כל זן פרטים אלה:

- (1) שם בעל הזכות ומענו;
(2) שם הזן;
(3) תיאור ופירוט תמציתי של תכונות היסוד של הזן;
(4) בזן מכלוא – שמות הורי הזן, אם החליטה המועצה על כך או לפי בקשת המטפח;
(5) התביעות כאמור כסעיף 20(א)(5) שנתקבלו לצרכי הרישום;
(6) כל פרט אחר שנקבע.
- (ב) הרשם רשאי לרשום בספר הזכויות פרטים נוספים שלדעתו הם ראויים לרישום.
(ג) ספר הזכויות יחזק במקום שהורה עליו השר ויהיה פתוח לעיון הציבור.
(ד) השר רשאי לקבוע בתקנות את דרכי עריכתו וניהולו של ספר הזכויות.

6. זן כשר לרישום זכות מטפחים בו כספר הזכויות הוא זן שנתקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא חדש;
(2) הוא אחיד במידה מספקת בתכונות היסוד שלו, כפי שצוייגו בבקשה;
(3) תכונות היסוד שלו יציבות, ותיאורו ותכונותיו נשמרים אף לאחר שרובה, ואם הטיפוח מהווה מחזור שלם – תכונותיו נשמרות בסיומו של כל מחזור.

7. זן חדש הוא זן השונה בתכונות יסוד אחת לפחות מכל זן אחר שהיה זן ידוע בעת שהוגשה הבקשה לרישום זכות מטפחים בו; לענין זה, "זן ידוע" – זן שבעת שהוגשה הבקשה כאמור או לפני כן נתקיימה בו אחת מאלה:

- (1) חומר הריבוי שלו היה מנוצל, למעט ניצול שהוא שיווק או שימוש מסחרי אחר מחוץ לישראל, במשך תקופה פחותה מארבע שנים;
(2) נעשה בקשר אליו – בישראל או מחוץ לישראל – פרסום שבו מודגמים דרך ייצורו או תכונותיו באופן שבעל מקצוע יכול לרבות אותו לפי הפרטים שנודעו לו בדרך זו.

8. על אף האמור בחוק זה, לא תיפגע זכותו של מטפח לרישום זכות מטפחים על שמו מחמת זה בלבד שהזן נפרסם בדרך מסירת פרטים עליו – בתקופת טיפוחו, לשם בדיקתו או ניסויו –

- (1) לקראת הגשת בקשה לרישום זכות מטפחים בו;
(2) לקראת המלצה עליו לפי חוק הזרעים, תשט"ז–1956, או על פיו.

9. ביקשו כמה מטפחים רישום זכות מטפחים בזן אחד, תירשם הזכות על שמו של מי שביקש ראשון כדין רישומה.

1 ס"ח תשט"ז, עמ' 97.

דק ג': המועצה, הרשם והועדה לזכויות מטפחים

10. (א) השר ימנה מועצת זכויות מטפחים (בחוק זה – המועצה) כת תשעה חברים מהם שלושה נציגי הממשלה וששה מכין אנשי מדע, מחקר, מגדלי זרעים ומטפחי זנים.

מינוי המועצה
ועדותיה

(ב) השר ימנה את יושב-ראש המועצה מכין חבריה.

(ג) השר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי להגדיל את מספר חברי המועצה עד שלושה עשר.

(ד) המועצה רשאית למנות ועדות, מכין חבריה או שלא מכיניהם, שימליצו לפניו בענינים או כסוגי ענינים שתקבע.

(ה) תקופת כהונתה של המועצה תהיה שלוש שנים מיום מינויה.

(ו) חבר המועצה שנפטר או התפטר או הופסקה כהונתו, ימנה השר במקומו אדם אשר יכהן עד תום תקופת כהונתה של המועצה.

(ז) המועצה תקבע את סדרי דיוניה ואת סדרי הדיונים בוועדות שמינתה, במידה שלא נקבעו בחוק זה.

11. ואלה תפקידי המועצה:

תפקידי המועצה

(1) לדון בבקשות ולהחליט לגביהן;

(2) להנחות את הרשם בכל ענין הנוגע לשימוש בסמכויותיו ולביצוע תפקידיו;

(3) להמליץ בפני השר בדבר החקנת תקנות לענין חוק זה;

(4) למלא כל תפקיד אחר ולהשתמש בכל סמכות אחרת שקבע אותם השר לפי חוק זה.

12. (א) מנין חוקי בישיבות המועצה יהיה מחצית מספר חבריה, ודי' בכך שמנין זה נכח משעת פתיחת הישיבה.

חוקי פעולה

(ב) קיום המועצה, סמכויותיה ותוקף החלטותיה לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר המועצה, או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו.

13. (א) הצבעה במועצה תהא חשאית, אולם על פי דרישת רוב חברי המועצה תהיה הצבעה בהרמת ידיים לגבי נושא הדרישה.

דיון והצבעה

(ב) מי שהגיש בקשה למועצה רשאי להיות נוכח בעת הדיון במועצה בבקשתו; אולם המועצה רשאית להורות שלא יהיה נוכח בעת הדיון, כולו או חלקו, וזאת אף אם הוא חבר במועצה.

(ג) חבר המועצה שיש לו במישרין או בעקיפים, בעצמו או על ידי קרובו, סוכנו או שותפו או על ידי קרוביהם, כל חלק או טובת הנאה בכל ענין עומד לדיון במועצה, יודיע על כך ליושב ראש בכתב או בעל-פה מיד לאחר שנודע לו כי הענין עומד לדיון ולא ישתתף בהצבעה בכל שאלה בקשר אליו; נמסרה ההודעה בעל-פה – תירשם בפרוטוקול של הישיבה הקרובה של המועצה.

(ד) לענין סעיף קטן (ג), "קרוב" לאדם פלוני – כמשמעותו בחוק מס שבח מקר-קעין, תשכ"ג-1963.²

² ס"ח תשכ"ג, עמ' 156.

14. (א) מכין עובדי מטרד החקלאות ימנה הכד ~~רשם~~ מטפחים (בחוק זה – הרשם והפקידו הרשם).

(ב) ואלה הפקידו הרשם:

- (1) לנהל את ספר הזכויות ולטפל בכל ענין הנוגע לרייטומים בו;
- (2) להוציא העודות ומסמכים אחרים לענין רישומה של זכות מטפחים בספר הזכויות או כחיקתה מכנו;
- (3) למלא כל הפקיד אחר ולהשתמש בכל סמכות אחרת שקבע אותם הישר לפי חוק זה.

(ג) הרשם ימסור למועצה דין וחשבון על פעולותיו במועדים שקבעה.

(ד) הרשם ישתתף בישיבות המועצה שהיא הזמינה אותו אליהן והוא רשאי להשתתף בכל ישיבותיה.

15. (א) בפרק זה, "בקשה" – כל בקשה או התנגדות לפי פרקים ד' או י'.

הגשת בקשה

(ב) כל בקשה הוגש לרשם.

(ג) ראה הרשם כי הבקשה כוללת את הפרטים שהיא חייבת לכלול לפי חוק זה, יעבירנה למועצה לדיון ולהחלטה.

(ד) ראה הרשם כי בקשה אינה כוללת את הפרטים שהיא חייבת לכלול לפי חוק זה, יודיע למגיש הבקשה על הליקויים שבה; לא תיקן מגיש הבקשה, תוך זמן שנקבע, את הליקויים שהודיע לו הרשם עליהם – ידחה הרשם את הבקשה.

16. (א) לצורך בדיקת בקשה תנקוט המועצה כאמצעים הנראים לה, ובכלל אלה רשאית היא –

בדיקת בקשה

- (1) להזמין בוחנים או מומחים אחרים לחוות את דעתם בשאלות מקצועיות;
- (2) לבצע, בין בעצמה ובין על ידי בוחנים לפי בקשתה, עבודות מחקר, ניסוי או בדיקה הדרושים לשם קבלת החלטה; המבקש רשאי לעקוב אחר ביצוע ניסויים בשדה, בזמן, באופן ובחנאים שנקבעו;
- (3) להעביר את פרטי הבקשה למוסד בין-לאומי לשם חיפוש חומר המאפשר בדיקה.

(ב) מגיש בקשה חייב בתשלום ההוצאות הכרוכות בבדיקת בקשתו לפי סעיף זה, כפי שיחליט הרשם, ורשאי הרשם לחייבו בתשלום מקדמות על חשבון הוצאות כאמור.

17. לפני קבלת החלטה לגבי בקשה, תאפשר המועצה למגיש הבקשה להעיד בפניה.

שמיעה

18. (א) שר המשפטים ימנה ועדה לזכויות מטפחים; הועדה תהיה של שלושה והם שופט בית משפט מחוזי שיהיה יושב ראש הועדה, הרשם, ובעל הכשרה מקצועית בשטח טיפוח זני צמחים שיתמנה על פי הצעת שר החקלאות.

ועדה לזכויות מטפחים

(ב) שר המשפטים רשאי להחקין תקנות בדבר סדרי דין ואגרות בהליכים לפני הועדה לזכויות מטפחים, ככל שלא נקבעו בחוק זה.

19. לא יגלה אדם כל דבר שהגיע לידיעתו בהליכים לפי חוק זה, אלא לצורך ביצועו; הטוען כי דבר הגיע לידיעתו שלא בהליכים לפי חוק זה – עליו הראיות.

סודיות

פרק ד': הליכי רישום

20. (א) בקשה לרישום זכות מטפחים בספר הזכויות תוגש כדרך ובתנאים שנקבעו בחקנות ותכלול את אלה:

בקשה לרישום
זכות מטפחים

(1) שם המבקש;

(2) מען למסירת מסמכים בישראל, ואם המבקש אינו תושב ישראל – שם נציגו שהוא תושב ישראל המוסמך לייצגו בכל ענין הנוגע לבקשה;

(3) תיאור הזן ופרטים על הזן המטופח, לרבות פירוט תכונותיו;

(4) שם הזן שיש בו כדי לזהותו;

(5) חביעה או תביעות המפרטות את ייחודו של הזן, כאופן שכל תביעה תהא נובעת באורח סביר מהמתואר בפרטים לפי פסקה (3);

(6) כל פרט אחר הנוגע לביצוע חוק זה כפי שנקבע.

(ב) היה המבקש אדם שבא מכוחו של המטפח, יודיע בבקשתו את היסוד לזכותו.

21. (א) לצורך בדיקת בקשה לפי סעיף 20 רשאי הרשם לדרוש מהמבקש כל חומר או פרטים נוספים הנוגעים לנושא הבקשה.

פרטים נוספים

(ב) לא המציא המבקש את החומר והפרטים שדרש הרשם, בתנאים, בדרך ובמועד שנקבעו, רשאי הרשם להחליט שלא להעביר את הבקשה לדיון במועצה.

22. (א) הוגשה בקשה לרישום זכות מטפחים והחליט הרשם להעבירה למועצה, יפרסם הרשם ברשומות, בעתון יומי וככתב עת מקצועי בשטח החקלאות, תוך 30 יום מיום מתן החלטתו, הודעה שבה יפרט את אלה:

פרסום בקשה

(1) שם המבקש;

(2) השם שמציע המבקש לזן שלגביו הוגשה הבקשה;

(3) תיאור הזן ופירוט תכונותיו.

(ב) בכפוף להוראות חוק זה, רשאי הרשם לכלול בהודעה כל פרט אחר שלדעתו ראוי להיכלל בה.

23. (א) פורסמה הודעה לפי סעיף 22, רשאי כל אדם, תוך 30 יום מיום פרסום ההודעה ברשומות, להגיש התנגדות מנומקת בכתב לרישום הזכות.

התנגדות לרישום

(ב) ואלה נימוקי התנגדות לפי סעיף זה:

(1) זכותו של המתנגד להירשם כבעל זכות המטפחים בזן הנדון עדיפה על

זכותו של המבקש;

(2) הזן אינו חדש.

(ג) התנגדות שאינה מתבססת על נימוק מהנימוקים המנויים בסעיף קטן (ב) – ידחה אותה הרשם על הסף, על אף האמור בסעיף 15.

24. ראתה המועצה כי נוסה זן ונבדק, כי נתקיימו בזן התכונות המפורטות בסעיף 6, כי נבדקו כל חומר או ספרות מקצועית הנוגעים לזן שהומצאו למועצה כדין, וכי אין לקבל כל התנגדות שהוגשה, תורה המועצה לרשם לרשום בספר הזכויות זכות מטפחים בזן על שם המבקש, ומשרשם הרשם את הזכות יפרסם על כך הודעה ברשומות, הכל בכפוף לאמור בסעיף 25.

הרישום

25. (א) טען המתנגד, לפי סעיף 23 (ב) (1), כי זכותו עדיפה על זכותו של מבקש הרישום, תפסיק המועצה את הדיון ותפנה את המתנגד לבית המשפט; עינתה כן, והגיש המתנגד לבית המשפט את חובענתו תוך המועד שקבעה לו המועצה, לא החליט המועצה סופית בבקשת הרישום שלפניה אלא לאחר שנסתיימו ההליכים בתובענה האמורה ובהתאם למה שנפסק בה.

(ב) אם מצאה המועצה יסוד סביר להניח כי בקשה שהוגשה לה נגועה בתרמית. תודיע המועצה על נימוקיה לכך ליועץ המשפטי לממשלה והפסיק לדון בבקשה; היועץ המשפטי לממשלה, לאור החומר שהמועצה הביאה לפניו ולאור כל הומר אחר שינוצא לנכון לאסוף, יעשה אחת מאלה:

(1) יגיש תובענה לבית המשפט. למתן פסק דין הצהרתי שהבקשה נגועה בתרמית, והמועצה תחליט בבקשה רק לאחר שנסתיימו ההליכים בתובענה האמורה ובהתאם למה שנפסק בה;

(2) יודיע למועצה כי לדעתו אין בחומר. האמור ראיות נוספיקות להוכיח תרמית; הודעה זו תחייב את המועצה והיא תמשיך לדון בבקשה.

(ג) האמור בסעיף זה יחול רק במקרה שהמועצה ראתה כי הזן כשר לכאורה לרישום בספר הזכויות.

בקה לתיקון
ספר הזכויות

26. (א) בעל זכות מטפחים בזן סלוני רשאי לבקש תיקון כל פירוט או תיאור של הזן בספר הזכויות אם הדבר דרוש לשם הכהרה של תביעות בעל הזכות או לשם סילוק שגיאה, שאינה טעות סופר בלבד, שנפלה ברישום בספר הזכויות, ובלבד שלא יהא בכך כדי להרחיב את היקף התביעות שבבקשה לפי סעיף 20 או כדי להוסיף לאמור בה דברים שלא נזכרו בה בעיקרם מלכתחילה.

(ב) תוך שלושים יום מיום הגשת הבקשה לפי סעיף קטן (א) יפרסם הרשם ברשומות את תמציתה ויעבירנה לדיון במועצה.

(ג) הוגשה בקשה לתיקון לפי סעיף זה בזמן שתלוי ועומד בבית המשפט הליך בשל הפרת זכות המטפחים או בשל ביטולה, לא תדון בה המועצה אלא ברשות בית המשפט.

(ד) ניתנה הרשות, תחליט המועצה בבקשה לאחר שנתנה לכל בעלי הדין באותו הליך הזדמנות להביא טענותיהם בפניה.

(ה) נפתחו הליכים בבית משפט בשל הפרת זכות מטפחים, לאחר שהוגשה בקשה לתיקון הפירוט לפי סעיף זה, יוסיפו לדון באותה בקשה אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת לענין זה.

התנגדות לרישום
תיקון

27. כל אדם רשאי להגיש התנגדות לבקשה לפי סעיף 26, תוך שלושים יום מיום הפרסום ברשומות, על יסוד הנימוק שאין התיקון משיג את המטרה שלשמה נתבקש.

החלטה בדבר
תיקון בספר
הזכויות

28. החליטה המועצה בבקשה לפי סעיף 26, ירשום הרשם את החלטה בספר הזכויות ויודיע על כך למבקש, ואם אין החלטה סירוב תפורסם הודעה עליה ברשומות.

ביטול זכות
מטפחים

29. (א) המועצה, ביזמתה או על פי בקשת אדם שיש לו ענין בזן רשום, תבטל את זכות המטפחים בזן אם ראתה אחת מאלה:

(1) הזן שוב אינו לפי הדרישות המנויות בסעיף 6;

(2) המטפח לא המציא למועצה, לפי דרישתה ותוך התקופה שקבעה לכך

ושלא הייתה קצרה מעונת גידול אחת, חומר ריבוי מהזן, וכזן מכלוא – חומר ריבוי של הוריו, השווה בתכונות היסוד שלו לתכונות הזן כפי שפורטו בספר הזכויות, בכמות שקבעה, וכן מסמכים ומידע, הכל כפי שדרוש לבדיקה חוזרת של הזן;

(3) המטפח לא הרשה בדיקת האמצעים שנקט בהם לשימור הזן;

(4) בית משפט פסק כי זכותו של אחר להירשם כבעל הזכות עדיפה על זכותו של הבעל הרשום; תחילתה של זכות עדיפה כאמור והליכי רישומה יהיו כפי שייקבע בתקנות.

(ב) הודעה כי המועצה עתידה לדון ביזמה שנוקטה לבטל זכות מטפחים או בבקשה שהוגשה לכך כאמור תימסר לבעל הזכות ותפורסם ברשומות.

(ג) המועצה לא תחליט על ביטול זכות מטפחים בטרם נתנה לבעל הזכות ולמבקש הביטול להשימע בפניה את טענותיהם.

(ד) בקשת ביטול שהוגשה לאחר תום עשרים וארבע חדשים מיום רישום הזכות בספר הזכויות, לא תדון בה המועצה, ובלכך שבחיישוב תקופה זו לא יבוא במנין הזמן שבו היו תלויים ועומדים הליכים בבית משפט לפי סעיף קטן (א)(4) שניתנה עליהם למועצה הודעה עם פתיחתם.

(ה) בקשת ביטול שהוגשה בזמן שתלוי ועומד בבית משפט הליך בשל הפרת זכות הנתפחים או הליך לביטולה, לא תדון בה המועצה אלא ברשות בית המשפט.

(ו) גפתהו הליכים בבית משפט בשל הפרת זכות מטפחים לאחר שהוגשה למועצה בקשה לביטולה, תוסיף המועצה לדון בבקשה אם לא הורה בית המשפט הורה אחרת לענין זה.

(ז) לענין סעיף זה יהיו למועצה כל הסמכויות האמורות בסעיף 16, אפילו פעלה ביזמתה היא בלבד.

30. (א) החלטה על ביטול זכות מטפחים תיכנס לתקפה בתום חמישה עשר יום לאחר התקופה להגשת ערעור עליה לפי סעיף 87; אך אם הוגש עליה ערעור רשאי בית המשפט לעכב את כניסתה לתוקף או להתנות את הכניסה לתוקף או את העיכוב בתנאים שיראה.

(ב) בוטלה זכות מטפחים סופית, ירשום הרשם את דבר הביטול בספר הזכויות ורואים את הזכות כאילו לא הייתה.

(ג) הודעה על ביטול זכות מטפחים לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.

פרק ה': שמות זנים רשומים

31. (א) לא יירשם שם זן בספר הזכויות אם עדיין רשום לגבי גידולים חקלאיים מאותו מין שם או הגדר זהה או דומה לפי פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], תשל"ב-1972, ולא יירשם שם לפי הפקודה האמורה לגבי גידולים כאמור אם בזמן מן הזמנים נרשם שם זן זהה או דומה בספר הזכויות.

(ב) לא יירשם שם זן לפי חוק זה אם נתקיימה בו אחת מאלה:

(1) הוא זהה עם שם של זן רשום אחר מאותו מין או דומה לשם של זן כאמור עד כדי להטעות;

3 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 26, עמ' 511.

חוק ביטול ורישום

מגבלות לרישום שמות זנים

- (2) הוא זהה עם שם של זן אחר מאותו מין שנזכר בחיקוק שכתחום סמכותו של השר;
- (3) הוא זהה עם שם המקובל על הציבור כשמו של זן אחר מאותו מין אף אם הזן האחר לא נזכר בחיקוק כאמור;
- (4) הוא זהה עם שם של זן אחר מאותו מין שנרשם במדינת האיגוד או דומה לשם של זן כאמור עד כדי להטעות;
- (5) יש בו כדי לפגוע בסדר הציבורי או במוסר;
- (6) יש בו כדי להטעות את הציבור ביחס לזן או לתכונותיו או להבחנתו מזנים אחרים מאותו מין;
- (7) הוא אינו חואם את הכללים הלין-לאומיים המקובלים לענין שמות זנים.

32. נוכח הרשם כי אין מניעה לפי סעיף 31 לרישום שם הזן שהציע המבקש בבקשתו לרישום זכות מטפחים, יאשר הרשם את השם המוצע והוא ייכלל בהודעה לפי סעיף 24; היתה מניעה כאמור, יתבקש המבקש להציע, תוך זמן שקבע הרשם, שם אחר; לא הציע המבקש שם לזן תוך התקופה האמורה, יקבע הרשם את שם הזן.
33. הרואה את עצמו נפגע בהחלטה בדבר קביעת שם זן רשאי, לפני תום שנה מיום פרסום ההודעה לפי סעיף 24, להגיש לרשם השגה מנומקת בכתב; הרשם יחליט בדבר ויודיע על החלטתו למשיג בכתב.
34. (א) משניתן שם לזן חייבים להשתמש לגבי אותו זן באותו שם, בין אם צורף סימן מסחרי לשם הזן ובין אם לאו.
- (ב) שם זן שנרשם, לא ישתמשו בו, או בשם דומה לו עד כדי להטעות, לשום זן אלא לזן אשר לו תכונות זהות לתכונות אותו זן.
- (ג) לענין הוראות סעיף זה, אין נפקא מינה אם בשעת השימוש בשם היתה זכות המטפחים עדיין רשומה או לא.
- (ד) לפי בקשה בכתב שהוגשה לו רשאי הרשם להמליץ בפני מי שהשר מינה לכך להרשות למבקש להשתמש, במקום בשם הזן, בסימון סמוי, בתנאים שנקבעו בהרשאה; בכל מקרה יעביר הרשם את הבקשה לממונה והחלטת הממונה תהא סופית.
35. משנרשם שמו של זן לא יהא ניתן לשינוי אלא בהליכים לפי סעיף 33.

ייחודו של שם של זן

פרק ו': הגנה על זכות מטפחים

36. (א) בכפוף להוראות פרק זה ופרק ז' זכאי בעל זכות מטפחים למנוע כל אדם זולתו מנצל ללא רשותו או שלא כדין את הזן שלגביו נרשמה הזכות; לניצול כאמור ייקרא הפרה.
- (ב) זכות מטפחים תהא בת תוקף כלפי המדינה, אולם יחול החוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), תשי"ח—1958.⁴
37. על אף האמור בסעיף 36, רשאי אדם, ללא הסכמת בעל זכות המטפחים —
- (1) לנצל חומר ריבוי של זן רשום לשם ניסויים בלבד לקראת פיתוח זן חדש;

שימוש מותר בזן רשום

⁴ ס"ח תשי"ח, עמ' 115.

אולם לא ינצל אדם – ללא רשות מאת בעל זכות המטפחים – את חומר הריכוי של הזן הרשום ניצול חוזר לייצור מסחרי של זן אחר;
(2) להשתמש בזן רשום לצרכי מחקר, מדע או בדיקות מעבדתיות בלבד.

38. (א) ככפוף להוראות סעיפים 2 ו-4 –

(1) תקופת זכות מטפחים היא חמש עשרה שנה מיום שנרשמה;

(2) תקופת זכות מטפחים בוני גפנים, עצי פרי, עצי יער וכל צמח רב-שנתי אחר היא שמונה עשרה שנה מיום שנרשמה.

(ב) השר רשאי לקבוע לגבי צמח פלוני או לגבי סוג פלוני של צמחים תקופה ארוכה מתקופה שנקבעה בסעיף זה.

39. על אף רישום זכות מטפחים בזן ופירוט תכונותיו בספר הזכויות, מותר להוכיח כי אין חידוש בזן, או כי הפירוט אינו מתאים לתכונות הזן למעשה.

40. (א) ראתה המועצה שהדבר דרוש כדי שיהיו בידי הציבור אמצעי ריפוי בכמות סבירה ובמחירים סבירים, רשאית היא – בהתייעצות עם הועדה לזכויות מטפחים – להרשות, ללא הסכמת בעל זכות המטפחים, ניצול הזן הרשום, לשם ייצור תרופה בלבד.

(ב) רשיון לפי סעיף זה יינתן רק למי שבידו היכולת והידע לנצל את הזן הרשום בתנאים שקבעה המועצה.

41. (א) ראתה המועצה כי בעל זכות מטפחים לא ניצל את הזן הרשום או שניצולו כנסיבות ובתנאים שאינם לטובת הציבור, רשאית היא, בהתייעצות עם הועדה לזכויות מטפחים, להרשות ניצול הזן האמור בתנאים שקבעה וללא הסכמת בעל הזכות.

(ב) המועצה רשאית לבטל את זכות המטפחים בזן אם דרשה מבעל הזכות להמציא ולספק חומר ריבוי מהזן, ובזן מכלוא – חומר על הוריו, ובעל הזכות לא הוכיח שעשה כן; המועצה רשאית, בדרישה כאמור, לקבוע למי יש להמציא ולספק את חומר הריבוי, את התנאים להמציאתו ולהספקתו, לרבות כמותו, ואת התקופה שבה יש להמציאו ולספקו ובלבד שלא תהא קצרה מעונת גידול אחת; המועצה רשאית להאריך את התקופה שקבעה כאמור.

(ג) המועצה לא תפעיל סמכותה לפי סעיף זה תוך שנתיים מהיום שבו נרשמה זכות המטפחים אלא אם לדעתה היו סיבות מיוחדות לכך.

42. רשיון לפי סעיף 40 או סעיף 41 –

(1) יינתן לפי בקשת הכשיר לקבלתו ולאחר שניתנה לבעל הזכות הזדמנות לטעון טענותיו בענין;

(2) יפורטו בו תקופתו ותנאיו, לרבות תשלום לבעל הזכות;

(3) הוא ותנאיו יהיו להסכם בין בעל הזכות ובין בעל הרשיון, בנוסף על כל הסכם שביניהם או בלעדיו;

(4) המועצה רשאית לבטלו אם ראתה כי הפרת תנאי מתנאיו מצדיקה את הדבר.

43. זכות מטפחים והזכות לבקש רישומה ניתנות להעברה בכתב ועוברות מכהן דין, אולם עבירת זכות מטפחים שלא מכהן דין אין לה תוקף כלפי שום אדם זולת המעביר והנעבר אלא אם נרשמה בספר הזכויות.

רשות לניצול
עקב שימוש
קודם בתום לב

44. (א) אדם שהוכיח להנחת דעתו של הרשם, כי במשך שלוש השנים לפחות שלפני התאריך הקובע הוא היה מנצל בתום-לב בישראל את הזן שאליו מתייחסת בקשה לרישום זכות מטפחים, יחא רשאי לנצל את הזן בעצמו ובמהלך עיסוקו בלבד; אישר הרשם כי הובאה בפניו הוכחה כאמור, תקבע הועדה לזכויות מטפחים על פי בקשת בעל זכות המטפח-חיים את התמורה שאותו אדם יסלם בעד ניצול הזן; החלטת הועדה ניתנת להוצאה לפועל כפסק דין סופי של בית משפט.

(ב) לענין סעיף זה, "התאריך הקובע" – התאריך שבו הוגשה הבקשה לרישום זכות מטפחים בישראל, ואם נדרש לאותה בקשה דין קדימה לפי פרק י' – התאריך שבו הוגשה הבקשה שלגביה נדרש דין הקדימה.

(ג) הזכות לניצול זן לפי סעיף זה אינה ניתנת להעברה, לחסיכה או להורשה אלא יחד עם העסק שבו השתמשו באותו זן.

פרק ז': זן שטופח בשירות

הודעה על טיפוח
זן

45. עובד חייב להודיע למעבידו בכתב –

- (1) על כל זן שטיפח בתקופת שירותו או עקב שירותו, סמוך ככל האפשר לאחר שסיים את טיפוח הזן ולפני הגשת בקשה לפי סעיף 20;
- (2) על הגשת כל בקשה שלו לפי סעיף 20.

זן שטופח עקב
שירות

46. (א) עובד שטיפח זן עקב שירותו, תקום הזכות לרישום זכות מטפחים בזן האמור לקנין המעביד, זולת אם היה ביניהם הסכם אחר לענין זה או אם ויתר המעביד בכתב על הזכות האמורה תוך ששה חדשים מיום שנמסרה-לו הודעת העובד לפי סעיף 45.

(ב) הודיע העובד בהודעתו לפי סעיף 45 כי בהעדר תשובה נוגדת בכתב של המעביד, תוך ששה חדשים מיום כותן הודעת העובד, תקום זכות המטפחים לקנין העובד, ולא נתן המעביד תשובה נוגדת כאמור, לא תקום הזכות לקנין המעביד.

סכסוך בקשר
לטיפוח זן

47. התעורר סכסוך אם זן שנמסרה עליו הודעה לפי סעיף 45 טופח עקב שירות, רשאים העובד או המעביד, לאחר שלושה חדשים מיום מסירת ההודעה, לפנות לרשם שיכריע בשאלה.

חוקת טיפוח
בשירות

48. עובד שטיפח זן בתקופת שירותו, חוקה שטיפח אותו עקב שירותו כל עוד לא הוכח ההיפך.

קביעת הועדה
לזכויות מטפחים

49. (א) באין הסכם בין עובד למעבידו בדבר התמורה שהעובד זכאי לה בעד זן שטיפח עקב שירותו, תקבע הועדה לזכויות מטפחים אם זכאי הוא לתמורה, באיזה שיעור ובאילו תנאים.

(ב) הועדה לזכויות מטפחים תהא מוסמכת לחזור ולדון בהכרעה לפי סעיף קטן (א) אם לדעתה נשתנו הנסיבות שהיו קיימות בעת מתן ההכרעה והיא נתבקשה לעשות כן; אולם רשאית הועדה לחייב את המבקש בהוצאות, אם לדעתה לא היה מקום לבקשה.

(ג) הועדה לזכויות מטפחים תתחשב בין היתר –

- (1) בתפקיד שבו הועסק העובד;
- (2) בטיב הקשר בין טיפוח הזן לעבודת העובד;

(3) ביזמתו של העובד בטיפוח הזן;

(4) באפשרויות הניצול של הזן וניצולו למעשה;

(5) בהוצאות סכירות כנסיכות הענין שהוציא העובד להשגת הגנה על הזן בישראל.

(ד) דיוני הועדה לזכויות מטפחים לפי סעיף זה יתקיימו בדלתיים סגורות אם לא הורתה הועדה אחרת.

(ה) החלטות הועדה לפי סעיף זה ניתנות להוצאה לפועל כפסק דין סופי של בית משפט.

50. (א) עובד המדינה, או עובד מפעל או מוסד של המדינה שהשר קבע אותם, או אדם אחר המקבל השלום בעד שירות מאחד הגופים האלה, שטיפח זן בתקופת שירותו או עקב שירותו, יודיע על כך לממונה עליו, וכן לנציב שירות המדינה או לעובד ציבורי אחר כפי שנקבע.

חובת עובד המדינה

(ב) הועדה לפי סעיף זה תימסר סמוך ככל האפשר לאחר טיפוח הזן, אך לא יאוחר מן המועד שהעובד עומד להגיש בו בקשה לפי סעיף 20 לגבי הזן, ובדרך שנקבעה בהת-ייעצות עם שר האוצר.

(ג) החייב במתן הודעה לפי סעיף זה לא יגיש מחוץ לישראל בקשה לרישום זכות מטפחים או בקשת הגנה אחרת על הזן שטיפח, אלא באחת מאלה:

(1) קיבל על כך מראש היתר מידי נציב שירות המדינה או מידי עובד ציבורי אחר שנקבע;

(2) תוך ששה חודשים מיום שהודיע על טיפוח הזן לפי סעיף זה לא נקבע כי זכויותיו בזן, כולן או מקצתן, היו לפי סעיף 46 או על פי הסכם לקנין המדינה או המפעל או המוסד של המדינה שבו עבד.

51. חובת הודעה לפי פרק זה תעמוד בתקפה עד לקיומה, אפילו עבר המועד שנקבע לכך.

חובת ההודעה למשכת

52. מי שמסר הודעה לפי פרק זה וכן מי שהיה חייב במתן הודעה כאמור חייב לגלות למעביד בכל עת את כל פרטי הזן שטופח וכל פרט נוסף שיש לו חשיבות לענין סעיפים 46 ו-53.

חובת גילוי פרטים

53. מי שטיפח בשירות זן אשר הזכות לרישום זכות מטפחים בו, כולה או מקצתה, עברה למעבידו לפי סעיף 46 או על פי הסכם, חייב לעשות את כל הנדרש ממנו מאת המעביד לשם קבלת הגנה על הזן, ככל מקום שהוא, לטובת המעביד, ולחתום על כל מסמך הדרוש לכך; לא עשה כן, רשאי הרשם להתיר למעביד לעשות כן, לאחר שנתן לעובד הזדמנות להשמיע את טענותיו.

חובת סיוע למעביד

54. כל עוד לא הוגשה בקשה לרישום זכות מטפחים בזן שטופח עקב שירותו, לא יגלו העובד, המעביד וכל אדם אחר שהדבר נמסר לו בסוד, פרטים על הזן.

חובת סודיות

פרק ח': ציון שם המטפח למעשה

55. בפרק זה, "מי שטיפח זן" – מי שפיתח זן חדש כמשמעותו בסעיף 7, למעט הבאים מכוחו לפי דין או על פי העברה או הסכם.

הגדרה

56. מי שטיפח זן הוגשה בקטה לריטום זכות מטפחים בו, הוא או שאיריו רשאים לדרוש כי יצויין שמו בספר הזכויות והרשם ייעתר לדרישה בכפוף לאמור בסעיפים 57 ו-58, וכלבד שהדרישה הוגשה בזמן וכדרך שנקבעו; על אף האמור בסעיפים 98 עד 100, משצויין בספר הזכויות שם של מי שטיפח זן, לא יימחק השם אלא בהחלטת בית המשפט.
57. הוגשה דרישה לפי סעיף 56 שעה שאין הדורש זכאי לבקש רישום זכות מטפחים על שמו, יתן הרשם הודעה על כך לבעל זכות מטפחים או לבעל הזכות לבקש רישום. כאמור, ואם היו אותה שעה חלויים ועומדים הליכי התנגדות לפי סעיף 23 – לכל אדם שהוא צד לאותם הליכים; הרשם יחליט לאחר ששמע את טענותיהם של הנוגעים בדבר, אם ביקשו זאת תוך המועד שנקבע.
58. הרשם לא יזדקק לדרישה לפי סעיף 56 אם הוא סבור שזמן הדין לדון בה כבבקשה שעילתה כאמור בסעיף 23(ב)(1) או בסעיף 29(א)(4).
59. תניה שלפיה מי שטיפח זן מותר על הזכות לדרוש ציון שמו – אין לה תוקף.
60. מי ששמו צויין כמי שטיפח זן, לא יהא זכאי בשל כך בלבד לזכות כל שהיא בזן ובזכות המטפחים בו.

פרק ט': הפרת זכות מטפחים

61. בעל זכות מטפחים או שלוחיו – הם בלבד זכאים להגיש תביעה על הפרה.
62. אין להגיש תביעה על הפרה אלא לאחר שזכות המטפחים נרשמה; אולם משהוגשה תביעה על הפרה רשאי בית המשפט להעניק סעד על הפרה שגשגחה לאחר יום הפרסום לפי סעיף 22.
63. מוצר של זן רשום שחולט כדן, אין בניצולו משום הפרה זולת אם היה גידול חוזר בלבד.
64. עילה שניתן על פיה להתנגד לרישום זכות מטפחים תשמש הגנה טובה כתביעה על הפרה; קיבל בית המשפט את ההגנה, יצווה על תיקון פרטי הרישום בספר הזכויות או על ביטול זכות המטפחים, הכל לפי הענין.
65. (א) כתביעה על הפרה זכאי התובע לסעד בדרך ציווי וכדרך פיצויים.
(ב) בית המשפט, בבואו לפסוק פיצויים, יתחשב במעשה הפרה של הנתבע ובמצבו של התובע עקב מעשה זה, והוא רשאי להביא בחשבון, בין היתר –
(1) הנזק הישיר שנגרם לתובע;
(2) היקף הפרה;
(3) הרווחים שהפיק המפר ממעשה הפרה;
(4) דמי תמלוגים שכירים שהמפר היה חייב בתשלומם אילו ניתן לו רשיון לנצל את זכות המטפחים בהיקף שבו נעשתה הפרה.
(ג) נעשתה הפרה לאחר שהתובע הזהיר עליה את המפר, רשאי בית המשפט לחייב

את המפר בתשלום סיצויי עונשין, בנוסף לפיצויים שקבע לפי סעיף קטן (ב), ובלבד שלא יעלו על סכום אותם פיצויים.

(ד) נתבעו פיצויים, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע כמתן דין וחשבון על היקף ההפרה; אולם בכאוב לקבוע את שיעורם של הפיצויים לא יהא בית המשפט כפות בדין וחשבון אלא רשאי לקבוע את שיעורם לפי כל נסיבות המקרה; הוראה זו אינה גורעת מחקנות סדרי הדין בדבר מתן חשבונות.

66. הופרה זכות מטפחים לפני שניתנה רשות לחקן תביעה מהתביעות שכפירוט ונתבעו פיצויים על ההפרה לאחר מתן רשות לחקן, רשאי בית המשפט שלא להביא בחשבון את מתן הרשות לחקן, אם התביעות שכפירוט המקורי לא נוסחו בתום לב או נוסחו שלא בצורה ברורה.

פיצויים כשותקן
פירוט

67. בוטל הלק מזכות מטפחים שעל הפרתה הוגשה תביעה, אין בכך בלבד כדי לשלול מהתובע פיצויים על ההפרה; אולם רשאי בית המשפט שלא להעניק פיצויים אם התביעות שכפירוט של הזכות המקורית לא נוסחו בתום לב או נוסחו שלא בצורה ברורה.

סייג להענקת
פיצויים בזכות
מטפחים שבוטלה
בחלקה

68. רשאי בית המשפט, אם שוכנע שלא היחה סיבה מצדקת לאי תשלום האגרה לפי סעיף 74, שלא לפסוק פיצויים על הפרת זכות מטפחים שנעשתה בתקופה שבין המועד לתשלום האגרה לפי סעיף 74 לבין תשלומה למעשה לפי סעיף 75; הטוען שהיתה סיבה מצדקת לאי תשלום האגרה, עליו הראיה.

פיצויים בזכות
מטפחים שתורש
תקמח

69. (א) מי שיש בדעתו לעשות פעולה בזן, רשאי לבקש מבית המשפט הצהרה כי אין בפעולה משום הפרת זכות מטפחים פלונית שפורטה בבקשה.

הצהרה בדבר
אי הפרה

(ב) בעל זכות המטפחים יהיה המשיב בבקשה.

(ג) בית המשפט לא יתן את ההצהרה אלא אם מסר המבקש לבעל זכות המטפחים פרטים מלאים בדבר הפעולה או הזן שלגביהם מוגשת הבקשה, וביקש ממנו את ההצהרה שהוא מבקש עתה מבית המשפט ובעל הזכות סירב לתיתה או לא נתן אותה תוך תקופה סבירה; אך לא ידחה בית המשפט בקשה מחמת זה בלבד שהוגשה בטרם עבר הזמן הסביר, לדעת בית המשפט, למתן ההצהרה מאת בעל הזכות.

(ד) הוצאות של בעלי-הדין יוטלו על מבקש ההצהרה, וזולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

(ה) בהליכים לפי סעיף זה לא תישמע הטענה כי זכות המטפחים היא חסרת-תוקף, ומתן ההצהרה או הסירוב לתיתה אין בהם כדי לקבוע בשאלת תוקף זכות המטפחים.

70. נתן בית המשפט רשות למועצה לדון בבקשת תיקון לפי סעיף 26 (ג), או בבקשת ביטול לפי סעיף 29 (ד), רשאי הוא לעכב את הדין במשפט התלוי ועומד לפניו בענין אותה זכות מטפחים, לתקופה ובתנאים שיקבע, אך כל בעל דין רשאי לפנות בכל עת לבית המשפט ולבקש שינוי צו העיכוב או ביטולו.

סמכויות בית
המשפט בהעברת
דין למועצה

פרק י': בקשות חוץ

71. השר רשאי, על אף האמור בסעיף 3 (ב), להורות כי אף מי שאינו אזרח ישראלי או תושב ישראל רשאי לבקש רישום זכות מטפחים בספר הזכויות לגבי זן שטופח מחוץ לישראל אם נתקיימה אחת מאלה:

בקשה לרישום
חוץ

(1) הדבר דרוש למילוי התחייכויות הנוגעות להסכמים בין-לאומיים בין ישראל למדינה אחרת והשר ראה שאותה מדינה נוהגת הדדיות בענין זה כלפי ישראל;

(2) השר סבור שיש בכך ענין לציבור.

72. מטפח שהגיש בקשה לרשום זכות מטפחים בזן לאחר שכבר הגיש, הוא או קודמו בזכות, בקשת חוץ, רשאי לבקש דין קדימה שלפיו יראו, לענין סעיפים 7 ו-9, את תאריך בקשת החוץ כתאריך הבקשה שהוגשה בישראל, ובלבד שהבקשה בישראל הוגשה תוך שנים עשר חודש לאחר הגשת בקשת החוץ או לאחר תחילתו של סעיף זה, הכל לפי המאוחר, ונתמלאו תנאים אחרים שנקבעו בתקנות.
73. על אף האכזר כסעיפים 72 ו-102, רשאי השר להחיל בצו את הוראות סעיף 72 לגבי כל מדינה, בין שהיא מדינת האיגוד ובין שאינה מדינת האיגוד, אם ראה שאותה מדינה נוהגת הדדיות בענין זה כלפי ישראל.

פרק י"א: אגרות

74. זכות מטפחים תהיה כת-תוקף אם טילם בעלה במועדים שנקבעו את האגרה שנקבעה; לא שולמה האגרה, תפקע הזכות במועד שנקבע לתשלום האגרה.
75. על אף האמור בסעיף 74 מותר לשלם אגרה תוך שישה חדשים מהמועד שנקבע לתשלום לזמן בתוספת אגרה בסכום שנקבע, ומשנעשה כן רואים את האגרה כאילו שולמה במועד שנקבע לתשלומה ואת זכות המטפחים כאילו לא פקע תקפה.
76. חלפה התקופה האמורה בסעיף 75 ולא שולמה האגרה כאמור בו, יפרסם הרשם בר-שומות את דבר פקיעת תקפה של זכות המטפחים.
77. בעל זכות מטפחים שפקע תקפה בשל אי-תשלום אגרה כאמור בסעיף 75, רשאי לבקש מהרשם, בדרך ובצורה שנקבעו, החזר תקפה של הזכות, ובלבד שעם הגשת בקשתו ישלם את אגרת ההחזר שנקבעה לענין זה.
78. שוכנע הרשם כי האגרה לא שולמה בשל סיבות סבירות, כי בעל זכות המטפחים לא ידע על פקיעתה ולא רצה בכך, וכי הבקשה להחזר תקפה של הזכות לפי סעיף 77 הוגשה סמוך ככל האפשר לאחר שדבר אי-תשלום האגרה נודע לבעל הזכות או למי שאחראי מטעמו לתשלום האגרה, יורה על פרסום הבקשה ברשומות לאחר ששילם בעל זכות המטפחים את האגרה שלא שולמה.
79. כל אדם רשאי להתנגד לבקשה בדבר החזר תקפה של הזכות, תוך שלושה חדשים מיום הפרסום לפי סעיף 78, בכתב מנומק שיוגש לרשם.
80. (א) לא הוגשה התנגדות לפי סעיף 79 או הוגשה התנגדות ונדחתה, יתן הרשם צו להחזר תוקף זכות המטפחים (בסעיף זה – הצו): הרשם רשאי להתנות את החזר התוקף בתנאים, ובין היתר באחד מתנאים אלה:
- (1) תשלום פיצויים למי שנפגע על ידי הצו;
- (2) מתן רשות למי שניצל את הזן הרשום שלגביו ניתן הצו להוסיף ולנצל, במהלך עיסוקו בלבד, בתמורה או ללא תמורה ולתקופה שקבע הרשם.

(ב) הרואה עצמו נפגע לגבי הפיצויים שנקבעו כאמור בסעיף קטן (א) (1) או לגבי התמורה למתן רשות להוסיף ולנצל את הזן כאמור בסעיף קטן (א) (2), רשאי, במקום ערעור על כך לפי סעיף 86, לערור לפני הועדה לזכויות מטפחים.

81. הזכות לניצול זכות מטפחים לפי סעיף 80 אינה ניתנת להעברה, לתסיכה או להורשה אלא יחד עם העסק שבו השתמשו בזן הרשום כאמור.

העברת זכות ניצול

פרק י"ב: עונשין

82. המפר כיוודעין זכות מטפחים שנרשמה לפי חוק זה, דינו מאסר שנה או קנס 25,000 לירות; ואם כבר נתחייב פעם על עבירה לפי סעיף זה, דינו – מאסר שנתיים או קנס 30,000 לירות.

הסרה כיוודעין

83. העושה כיוודעין מעשה בזן, בתקופה שכין הפרסום לפי סעיף 22 לבין רישום זכות המטפחים, וכאותו מעשה היה משום הפרת זכות מטפחים אילו היה הזן רשום אותה שעה, דינו – מאסר שישה חודשים או קנס 15,000 לירות; ואם כבר נתחייב פעם על עבירה לפי סעיף זה, דינו – מאסר שנה או קנס 15,000 לירות.

מעשה בזן לפני רישום

84. מי שלא קיים חובה המוטלת עליו בסעיפים 13 (ג), 19, 34, 45, 50, 52, 53 או 54 או מי שגילה מדיוני הועדה לזכויות מטפחים לפי סעיף 49 שהתקיימו בדלתיים סגורות, דינו – מאסר שישה חודשים או קנס 2,000 לירות.

אי-קיום חובה

85. בית המשפט המוסמך לדון בעבירות לפי פרק זה יהא בית המשפט המחוזי בירושלים.

בית משפט מוסמך

פרק י"ג: שיפוט, סדרי דין ונוהל

86. הרואה עצמו נפגע בהחלטת המועצה או הרשם, ואין עליה השגה או החנגדות לפי חוק זה, רשאי לערער עליה לפני בית המשפט המחוזי בירושלים תוך 30 יום מיום שהגיעה לידיעתו כפי שנקבע, והרואה עצמו נפגע בהחלטת הועדה לזכויות מטפחים רשאי לערער עליה כפני בית המשפט העליון תוך המועד האמור.

ערעור

87. ערעור על החלטת הרשם הדוחה בקשה לפי סעיף 15 (ד) יהא נדון בדלתיים סגורות, אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת לפי בקשת המערער.

דיון בדלתיים סגורות

88. בית המשפט הדן בערעור רשאי לקבל ראיות, בין ראיות שכבר נתקבלו בידי הרשם או המועצה ובין אחרות, והוא רשאי לדרוש שראיות אלה יובאו בתצהיר או בדרך אחרת שיראה; הובאו ראיות בתצהיר, יתיר בית המשפט לחקור את המצהיר חקירה שכנגד אם נתבקש לעשות זאת ולא ראה טעם סביר שלא להרשות זאת.

ראיות בערעור

89. (א) בהליכים לפי חוק זה רשאי בית המשפט למנות לו יועץ מדעי אשר יסייע לו בקבלת הראיות וייעץ לו, אך לא יטול חלק כמתן פסק הדין.

יועץ מדעי

(ב) בית המשפט יקבע את שכר היועץ המדעי, והוא ישולם מאוצר המדינה.

90. בכל הליך אזרחי על פי חוק זה רשאי בית המשפט, על פי בקשת בעל זכות המטפחים, להורות על תיקון כפירוט, מן הטעמים האמורים בסעיפים 26 (א) או 99, והוראות סעיפים 26 (א) ו-27 (ב) יחולו לגביו, בשינויים המחוייבים.

רשות להורות על תיקון הפירוט

91. (א) רשאי הרשם, אם ראה טעמים סבירים לכך, להאריך כל מועד הקבוע בחוק זה או בתקנות על פיו לעשיית דבר שלא לפני בית המשפט, חוץ מהמועדים הקבועים לפי סעיפים 23, 72, 74 ו-75; אולם רשאי הרשם להאריך את המועד לפי סעיף 72 אם טוכנע שהבקשה בישראל לא הוגשה במועד בגלל סיבות שלמבקש ולכא-כוחו לא היתה שליטה עליהן ולא ניתן למנען.

(ב) הרשם רשאי לההנות את הארכת המועד בתנאים שימצא לנכון.

(ג) כקטה להארכת מועד ניתן להגיש בין בתוך המועד ובין לאחריו.

92. המועצה, ועדותיה, הועדה לזכויות מטפחים והרשם רשאים לאסוף ראיות במידה הנראית להם דרושה למילוי תפקידיהם ולשימוש בסמכויותיהם.

93. (א) ככל הליך על ריב המוכא לפי חוק זה לפני המועצה או ועדותיה, לפני הועדה לזכויות מטפחים או לפני הרשם, תינתן לצדדים הזדמנות להגיש ראיותיהם ולהביא טענ-תיהם בכתב וכעל פה, בדרך, כצורה, במועדים ובאופן שנקבעו.

(ב) על תשלום הוצאות סבירות רשאים לצוות -

(1) הרשם - בהליכים לפניו או לפני המועצה או ועדותיה;

(2) הועדה לזכויות מטפחים - בהליכים לפנייה;

וכן רשאים הם להורות בצו מי מבעלי הדין ישלם את ההוצאות וכיצד ישולמו.

(ג) צו לפי סעיף קטן (ב) ניתן להוצאה לפועל כאילו היה פסק דין של בית משפט.

(ד) בכפוף לאמור בסעיף קטן (א) רשאי שר המשפטים לקבוע בתקנות את סדרי הדין בכל הליך על ריב לפי חוק זה.

94. (א) שר המשפטים ושר החקלאות רשאים לתת היתר לייצג אדם לענין כל הליך לפי חוק זה, למעט הליך בפני בית המשפט.

(ב) שר המשפטים ושר החקלאות יקבעו, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, את תנאי הכשירות של בעל היתר לפי סעיף זה.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מזכות הייצוג המוענקת לעורך דין לפי חוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961.⁵

95. (א) כל המסמכים שבידי הרשם, המועצה או הועדה לזכויות מטפחים, הנוגעים לבחינת בקשה לזכות מטפחים, או לתקפה של זכות מטפחים או לזכויות בה או לקשורות בה, או לכל ענין אחר שיש בו כדי להשפיע על תקפה של זכות מטפחים או על הזכויות בה או על הזכויות הקשורות בה, יישמרו שבע שנים לפחות מיום שפקע תקפה של זכות המטפחים.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על התכתבות פנימית של חברי המועצה, עובדיה והרשם בינם לבין עצמם ועל מסמכים אחרים שלגביהם נקבעו בתקנות הוראות אחרות.

96. (א) המסמכים שיש לשמרם לפי סעיף 95 יהיו פתוחים לעיון הקהל, להוציא -

(1) מסמכים הנוגעים לבקשה לרישום זכות מטפחים שעדיין לא פורסמה לפי סעיף 22 או מסמכים הנוגעים לדיוני הועדה לזכויות מטפחים לפי סעיף 49;

⁵ ס"ח תשכ"א, עמ' 178.

(2) מסמכים המפרטים את שמות הורי זן מכלוא שלא צוינו בספר הזכויות, אלא על פי החלטת המועצה או בקשת המטפח.

(ב) כל אדם יהא זכאי לקבל נסח מאושר בחותם הרשם מכל דבר שבספר הזכויות או מהמסמכים הפתוחים לעיון לפי סעיף זה, אם ביקש זאת בדרך שנקבעה ואם שילם את האגרה שנקבעה.

97. (א) מי שהועברו לו זכויות בון, בין זן רשום ובין זן שהוגשה עליו בקשת זכות מטפחים, רשאי לבקש מהרשם לרשמו כבעל אותן זכויות, ואם הוכחה ההעברה להנחת דעתו של הרשם ושולמה האגרה שנקבעה – תירשם העברת הזכויות בספר הזכויות או בחיק הבקשה, לפי הענין.

רישום העברת זכויות

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע דרכים למסירת פסקי דין שבהם נקבעה העברת זכויות כאמור בסעיף זה; קבע כך ונמסר לרשם פסק דין בדרך האמורה, ירשום הרשם את ההעברה שנקבעה בפסק הדין, על אף האמור בסעיף קטן (א).

98. (א) לפי בקשת אדם מעונין, שהוגשה בדרך וכצורה שנקבעו, רשאי הרשם לתקן את הרשום בספר הזכויות ובכל מסמך שהוציא הוא או שהוגש לו או למועצה, אם לדעתו אין ספר הזכויות או המסמך משקפים את העובדות; והוא כשלא נקבעה דרך אחרת בחוק זה לעשיית התיקון.

תיקון רשומות ומסמכים

(ב) הרשם יפרסם ברשומות הודעה על הבקשה לפי סעיף זה וכן יתן הודעה עליה לכל אדם העלול לדעתו להיפגע על ידי התיקון ובה הזמנה להגיש לרשם את טענותיו בדבר התיקון המבוקש תוך המועד שנקבע, ולא יחליט הרשם בבקשה אלא כתום המועד האמור.

99. הרשם רשאי לתקן טעות סופר שנפלה בפירוט, בספר הזכויות או במסמך שהוציא, אם נתבקש לעשות זאת בדרך וכצורה שנקבעו.

תיקון טעויות סופר

100. הרשם רשאי לתקן תיקון לפי סעיפים 98 או 99 גם מיזמתו הוא, כפי שנקבע לענין אותם סעיפים.

תיקונים כיזמת הרשם

101. (א) כל מסמך או שטר שהועברה בהם זכות בון, בין שהוא רשום ובין שהוגשה עליו בקשת זכות מטפחים או טובת הנאה בון כאמור, לא יתקבלו בבית משפט כראיה לזכות קנין בון או בזכות מטפחים או להעברת טובת הנאה, אלא אם נרשמה ההעברה לפי סעיף 97 או אם ראה בית המשפט טעם לקבלם.

סייג לקבלת מסמכים המעידים על זכויות מטפחים

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) יתקבלו מסמכים כאמור לראיה בכל דיון בדבר תיקון ספר הזכויות על פי סעיף 98.

פרק י"ד: שונות

102. (א) תחילתו של חוק זה, פרט לסעיף 72, היא כתום ששה חדשים מיום פרסומו ברשומות.

תחילה

(ב) תחילתו של סעיף 72 היא ביום שיודיע עליו השר, בהודעה ברשומות, לפחות 30 יום מראש.

103. (א) מטפח שהגיש בקשה לרשום זכות מטפחים בון לאחר שכבר קיבל, הוא או קודמו בזכות, אישור על היות הזן זן מומלץ מכוח חוק הזרעים, תשט"ז–1956, מאת מוסד

הוראות מעבר

מיטלתי בישראל לפני תחילתו של חוק זה, רשאי לבקש דין קדימה שלפיו יראו, לענין סעיפים 7 ו-9, את האריך האיגוד האמור כתאריך הגשת הבקשה לרישום לפי חוק זה, ובלבד שהבקשה לרישום לפי חוק זה הוגשה תוך שישה חדשים מיום תחילתו ונתמלאו תנאים אחרים שנקבעו בתקנות; נתקבלה בקשתו לדין קדימה, יחשבו את תקופת זכות המטפחים נתאריך האיגוד האמור.

(ב) מטפה שהגיש בקשה לרישום זכות מטפחים כון לאהר שזכות מטפחים כאותו זן ברשמה על שמו או על שם קודמו בזכות במדינת האיגוד לפני תחילתו של חוק זה, רשאי לבקש דין קדימה שלפיו יראו, לענין סעיפים 7 ו-9, את תאריך בקשת הזכות במדינת האיגוד כתאריך הגשת הבקשה לרישום לפי חוק זה, ובלבד שהבקשה לרישום לפי חוק זה הוגשה שנים עשר חודש מיום תחילתו של סעיף 72 ונתמלאו תנאים אחרים שנקבעו בתקנות; נתקבלה בקשתו לדין קדימה יחשבו את תקופת זכות המטפחים מיום שברשמה זכות המטפחים במדינת האיגוד.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב) ובסעיף 102 רשאי השר בתקנות להחיל את הוראותיו של סעיף קטן (ב) לגבי כל מדינה, בין שהיא מדינת האיגוד ובין שאינה מדינת האיגוד, אם ראה שאותה מדינה נוהגת הדדיות בענין זה כלפי ישראל.

(ד) שום דבר בחוק זה לא יתפרש כאילו בא להעניק סעד על הפרת זכות מטפחים לגבי התקופה שלפני תחילתו של חוק זה.

104. השר כמונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו, ובכלל זה –

- (1) סדרי רישום;
- (2) הנהלה בהליכים לפני המועצה ולפני הרשם לפי חוק זה;
- (3) טופסי הבקשות לפי חוק זה, אופן הפירוט ודרכי הדגמתו של זן בפירוט;
- (4) האגרות שיש לשלמן בעד בקשות המוגשות לפי חוק זה, בעד פעולות הרשם והמועצה, בעד רישום זכות מטפחים וחידושה, ובעד שירותים אחרים לפי חוק זה;
- (5) תשלום בעד חוות דעת או ביצוע מחקר;
- (6) ביצועם, הכנתם להדפסה, הדפסתם, פרסומם ומכירתם של תקבירי פירוטים, של פירוטי זכויות מטפחים ופרסומים אחרים, בידי המועצה או הרשם או מטעמם;
- (7) הוצאת תעודות לפי חוק זה המעידות על רישום זכות מטפחים בכפר הזכויות;
- (8) תשלום הוצאות חברי המועצה על השתתפותם בפעולות המועצה;
- (9) תשלום הוצאות לעדים ולמומחים שמסרו עדות או חוות דעת לפני המועצה או הרשם;
- (10) קביעת חלקות נסיון ומעבדות לניסוי זנים חדשים, במסגרת חוות של משרד החקלאות או במסגרת אחרת;
- (11) הנסיבות של הפסקת כהונתו של חבר המועצה.

105. חוק זה יפורסם ברשומות תוך שלושים יום מיום קבלתו בכנסת.

6 ס"ח תשס"ז, עמ' 97.

תוספת
(סעיף 2)

צמחים שעליהם יחול החוק

<i>Annona squamosa vel cherimola</i>	אנונה	א. גידולי שדה זגן	
<i>Diospyros kaki</i>	אפרסמון	גידולי שדה	
<i>Prunus persica</i>	אפרסק	<i>Vicia sativa</i>	בקיה
<i>Citrus limon</i>	לימון	<i>Triticum aestivum</i>	חיטה
<i>Mangifera indica</i>	מנגו	<i>Cicer arietinum</i>	הימצה
<i>Citrus reticulata</i>	מנדרינה	<i>Nicotiana tabacum</i>	טבק
<i>Prunus armeniaca</i>	משמש	<i>Sorghum vulgare</i>	כורגום (דורה)
<i>Carya illinoensis</i>	סיקן	<i>Gossypium</i>	כותנה
<i>Citrus paradisi</i>	אשכולית	<i>Ricinus communis</i>	קקיון
<i>Citrus medica</i>	אחרוג	<i>Hordeum vulgare</i>	שעורה
<i>Vitis vinifera</i>	גפן	<i>Zea mays</i>	הירס
<i>Olea europaea</i>	זית	<i>Trifolium alexandrinum vel repens</i>	הלחן
<i>Litchi chinensis</i>	ליטשי	גידולי גן	
<i>Prunus domestica vel salicina</i>	שוזף	<i>Arachis hypogaea</i>	אגוזי אדמה
<i>Eriobotrya japonica</i>	שסק	<i>Allium cepa</i>	בצל
<i>Amygdalus communis</i>	שקד	<i>Lactuca sativa</i>	חסה
<i>Fragaria</i>	תות שדה	<i>Solanum melongena</i>	הציל
<i>Citrus sinensis</i>	תפוז	<i>Brassica oleracea var. botrytis</i>	כרובית
<i>Malus sylvestris</i>	תפוח	<i>Cucumis melo</i>	מלון
	ג. פרחים וצמחי נוי אחרים	<i>Cucumis sativus</i>	מלפפון (קישוא הגינה)
<i>Iris</i>	איריס	<i>Lycopersicon esculentum</i>	עגבניה
<i>Gerbera</i>	גרבריה	<i>Vicia faba</i>	פול
<i>Ranunculus</i>	נודית	<i>Capsicum annuum</i>	פלפל
<i>Narcissus</i>	נרקיס	<i>Cucurbita pepo</i>	קישוא (דלעת השדה)
<i>Gladiolus</i>	סייפן	ב. קצי פרי	
<i>Petunia</i>	פטוניה	<i>Persea americana</i>	אבוקדו
<i>Dianthus</i>	צפורן	<i>Pyrus communis</i>	אנס
<i>Lilium</i>	שושן		

היים גבתי
שר החקלאות

גולדה מאיר
ראש הממשלה

אפרים קציר
נשיא המדינה